

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Психологічна служба в системі освіти (вибіркова)

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 Психологія та освітній коучинг
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-923-16-16

телефон

+38-066-923-16-16

Viber, телеграм

месенджер

аудиторія за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять спрямованість на отримання поглиблених теоретичних знань, практичних умінь і навичок у галузі психологічних аспектів психоконсультативної роботи відповідно до сучасних наукових уявлень, забезпечення фахової компетентності психологів у професійній сфері. Під час вивчення курсу студенти знайомляться з теоретичними концепціями психолого-педагогічного консультування, опановують понятійний і термінологічний апарат дисципліни, опановують навички і техніками ведення консультативної бесіди, формують вміння вибудовувати логічну послідовність консультативного процесу та окремої консультації.

Метою самостійної роботи за дисципліною є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: засвоєння знань про цілі, завдання та структуру психологічної служби в системі освіти України. Одним із завдань є вивчення специфіки змісту та форм роботи психолога в різних закладах освіти. Важливим є усвідомлення значущості вирішуваних психологом-практиком завдань, що стимулюватиме студентів до фахового зростання. Важливим завданням курсу є формування у студентів уявлень про майбутню професійну діяльність, створення професійної картини світу

Вміння: аналізування психолого-педагогічних явищ та факти визначення специфіки організації та управління учбовою діяльністю учнів та вплив цих процесів на їх інтелектуальний і особистісний розвиток, а також на учбово-пізнавальну активність, володіти методами аналізу навчально-виховних ситуацій, визначати та оцінювати критерії ефективності навчання; виявляти унікальність й особливу роль становлення особистості на різних вікових етапах, мотиви її поведінки, внутрішні інстанції; аналізувати якість результатів педагогічної діяльності; визначати продуктивність педагогічного процесу та оптимальність умов досягнення високих результатів у професійній діяльності.

Передумови до початку вивчення:

Для засвоєння дисципліни повинні бути знання з: загальна психологія, вікова психологія, психологія особистості, соціальна психологія, основи психологічного консультування, психодіагностика, психологія конфлікту, психологія сім'ї.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є набуття майбутніми практичними психологами знань щодо основних нормативних документів, які регламентують професійну діяльність, формування навичок планування та проведення дослідницької, корекційної, розвивальної та консультативної роботи; розвиток вмінь виконувати професійно-орієнтовані завдання.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищенням кваліфікації.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Історія розвитку психологічних знань. Психологічна служба в сфері освіти. Структура, управління та зміст діяльності психологічної служби за кордоном та в Україні. Підготовка практичних психологів в Україні та за кордоном.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
2.	Організація та планування роботи практичного психолога	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Основні види діяльності практичного психолога в закладах освіти. Організація та форми роботи практичного психолога. Вимоги до психологічного кабінету дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи освіти. Правила та форма ведення документації практичного психолога в закладах освіти. Етика праці психолога і кодекс поведінки.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
3.	Зміст роботи психолога з дітьми дошкільного віку	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Психічний розвиток дітей від народження до шести років та методи контролю за ним. Розвиток емоційно-особистісної сфери дошкільників. Корекція афективної поведінки. Проблема адаптації дитини до групи дошкільників.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
4.	Особливості роботи психолога з молодшими школярами	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі. Напрямки роботи психолога по підготовці дитини до школи. Дотримання етичних правил під час перевірки та повідомлення результатів готовності дитини до навчання у школі. Адаптація дитини до школи та мотивація навчання. Робота психолога по подоланню тривожності, агресивності та шкільних страхів у молодших школярів. Довільність поведінки в молодшому шкільному віці та методи її розвитку.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
5.	Специфіка роботи психолога з підлітками та старшокласниками	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Психологічні труднощі підліткового віку. Роль психологічної служби у роботі з підлітками. Шкільна дезадаптація у підлітковому віці. Девіантна поведінка підлітків у контексті діяльності практичного психолога. Психологічні труднощі юнацького віку. Роль психолога у професійному самовизначенні старшокласників.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
6.	Методика роботи психолога з сім'ями учнів різного віку	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Основні концепції психологічної роботи з батьками. Діагностичні засоби вивчення особливостей сімейного виховання учнів. Моделі психологічної допомоги батькам учнів. Методи психокорекційної роботи з сім'ями школярів. Методика сімейної терапії як вид діяльності психолога в школі.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
7.	Методика роботи психолога з педагогічним колективом	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Психологічні особливості педагогічного колективу. Психологічний портрет педагога: позитивні та негативні аспекти. Якість особистості педагога, що вимагають психологічної корекції. Експертиза професійної компетентності педагога. Педагогічні конфлікти: сутність, профілактика та методи вирішення. Індивідуальний стиль діяльності педагога: психологічна допомога у становленні та корекції.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
8.	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 14/0/14 заочне 2/0/2		

Рекомендована література

1. Методика та організація наукових досліджень з психології: навчальний посібник для студентів спеціальності 053 Психологія / Укладачі: В.Й. Бочелюк, В.В. Нечипоренко, О.Л. Позднякова, Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький, І.Є. Жигаренко, В.Ю. Завацький. [3-ге вид., перероб. і доп.]. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 384 с.

2. Надвичина Т.Л. Основи психоконсультації: навч. посіб./ упоряд. і ред.. Т. Л. Надвичина. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 194 с.

3. Каліщук С. М. Психолого-педагогічна матриця макрогогенезу "картини світу" майбутніх психологів-консультантів. С. М. Каліщук. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2020. Вип. 3. С. 22-30.

4. Соціально-психологічні особливості життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості : монографія / Завацька Н.Є., Побокіна Г.М., Турбан В.В., Гейко Є.В., Лукашов О.О. / За ред. Н.Є. Завацької, Г.М. Побокіної, В.В. Турбан. [2-ге вид. перероб і доп.]. К.: ПВТП «LAT&K», 2023. 171 с. ISBN 978-617-7699-31-5

5. Психологічні основи розвитку особистості : монографія / Н.Є. Завацька, Ю.А. Завацький та ін. / За заг. ред. В.В. Бочелюка. – Запоріжжя: Просвіта, 2019. – Т.6. – 416 с.

6. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>

12. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>

13. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>

14. <http://www.nbuv.gov.ua/>-Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

Методичне забезпечення

1. Панок В.Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чапак, Я. Ф. Андрєєва, Чернівці: ЧНУ. 2019. 356 с.

2. Біскуп В.С. Психологія професійної діяльності. Підручник / Автори-упорядники: В.С. Біскуп, А.Н. Гірняк, Г.С. Гірняк, З.І. Крупник, Т.Л. Надвичина, С.К. Шандрук, О.М. Яремко Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2022. 226 с.

3.Електронний ресурс:

<http://vlada.pp.ua/goto/aHR0cHM6Ly9kcml2ZS5nb29nbGUuY29tL2ZpbGUvZC8xeGRZT3hNMXowTjkyZlFmNOVPVDA3cWVlNFR4cXFFN0Uvdmlldz9mYmNsaWQ9SXdBuJNHQWtuUTE3a0JrVUFpY3hkalVwT01tSi1oY3BVQmpyMwWtDN0tTbVUyYm5yNXdYVjVUOG4wUeTKMA==/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1,43 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (7 практичних по 4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають

відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.